

RADA NADZORCZA SPÓŁKI KOMUNALNEJ Z UDZIAŁEM JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Dorota Fleszer

RADA NADZORCZA SPÓŁKI KOMUNALNEJ Z UDZIAŁEM JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Dorota Fleszer

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Wydanie publikacji zostało dofinansowane przez Wyższą Szkołę Humanitas

Stan prawny na 20 stycznia 2020 r.

Recenzent

Dr hab. Cezary Banasiński, prof. UW

Wydawca

Grzegorz Jarecki

Redaktor prowadzący

Joanna Tchorek

Opracowanie redakcyjne

Michał Dymiński

Projekt okładek serii

Wojtek Kwiecień-Janikowski, Przemek Dębowski

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2020

ISBN 978-83-8187-385-7

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 22 535 82 19

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	9
Wstęp	11
Rozdział 1	
Status i skład rady nadzorczej w spółce z udziałem jednostki samorządu terytorialnego	15
1.1. Obowiązek ustanowienia rady nadzorczej w spółce z udziałem jednostki samorządu terytorialnego	15
1.2. Minimalny skład rady nadzorczej spółki z udziałem jednostki samorządu terytorialnego	19
1.3. Powołanie członków rady nadzorczej spółki z udziałem jednostki samorządu terytorialnego	21
1.4. Kadencja członków rady nadzorczej spółki z udziałem jednostki samorządu terytorialnego	28
1.4.1. Zasada kadencyjności rady nadzorczej – zagadnienia wstępne	28
1.4.2. Czas trwania kadencji członków rady nadzorczej spółek z większościowym udziałem jednostek samorządu terytorialnego	35
1.4.3. Czas trwania kadencji członków rady nadzorczej spółek z mniejszościowym udziałem jednostek samorządu terytorialnego	38
1.5. Wygaśnięcie mandatu członka rady nadzorczej w związku z upływem kadencji	41
1.6. Rezygnacja z funkcji członka rady nadzorczej	46

Rozdział 2

Kwalifikacje członków rady nadzorczej spółki z udziałem jednostki samorządu terytorialnego	61
2.1. Kwalifikacje kandydatów na członków rad nadzorczych na gruncie ustawy o gospodarce komunalnej.....	61
2.2. Kwalifikacje kandydata na członka rady nadzorczej na gruncie Kodeksu spółek handlowych	71
2.2.1. Kodeksowe wymogi kompetencyjne wobec kandydata na członka rady nadzorczej – zagadnienia wstępne	71
2.2.2. Osoba fizyczna mająca pełną zdolność do czynności prawnych jako członek rady nadzorczej	73
2.2.3. Niekaralność warunkiem wykonywania funkcji członka rady nadzorczej	78
2.2.3.1. Uzasadnienie wprowadzenia zakazu sprawowania funkcji członka rady nadzorczej	78
2.2.3.2. Skutek skazania za przestępstwo określone w art. 18 § 2 k.s.h.	83
2.2.3.3. Czas trwania zakazu określonego w art. 18 § 2 k.s.h.	88

Rozdział 3

Zakazy pełnienia funkcji członka rady nadzorczej spółki z udziałem jednostki samorządu terytorialnego	91
3.1. Zakaz pełnienia funkcji członka rady nadzorczej spółki z udziałem jednostki samorządu terytorialnego na gruncie samorządowych przepisów ustrojowych.....	91
3.2. Zakaz sprawowania funkcji członka rady nadzorczej spółki z udziałem jednostki samorządu terytorialnego na gruncie ustawy antykorupcyjnej	99
3.3. Zakaz łączenia stanowisk na gruncie Kodeksu spółek handlowych	112
3.3.1. Zakaz łączenia stanowisk na gruncie art. 214 i art. 387 k.s.h. – zagadnienia wstępne	112

3.3.2. Kategorie osób objętych zakazem łączenia stanowisk	116
---	-----

Rozdział 4

Sprawowanie przez radę nadzorczą stałego nadzoru nad działalnością spółki	129
4.1. Nadzór i kontrola rady nadzorczej – zagadnienia wstępne	129
4.2. Zakres czynności rady nadzorczej w ramach sprawowanego nadzoru nad działalnością spółki	132
4.3. Prawo badania dokumentów spółki, żądania sprawozdań i wyjaśnień oraz dokonywania rewizji stanu majątku spółki	141
4.4. Prawo rady nadzorczej do korzystania z pomocy osób trzecich	143
4.5. Zakaz wydawania przez radę nadzorczą wiążących poleceń zarządowi	147
4.6. Indywidualne prawo nadzoru członka rady nadzorczej w spółce z o.o.	153

Rozdział 5

Wpływ rady nadzorczej na skład i funkcjonowanie zarządu spółki z udziałem jednostki samorządu terytorialnego	155
5.1. Powołanie i odwołanie członków zarządu jako wyłączna kompetencja rady nadzorczej w spółce z udziałem jednostki samorządu terytorialnego	155
5.2. Wyrażanie zgody na prowadzenie działalności konkurencyjnej przez członków zarządu spółki	161
5.2.1. Uzasadnienie wprowadzenia zakazu działalności konkurencyjnej dla członków zarządu spółki	161
5.2.2. Istota zakazu działalności konkurencyjnej członka zarządu spółki	163
5.2.3. Zakres zakazu działalności konkurencyjnej członków zarządu	170
5.2.4. Wyrażenie zgody przez radę nadzorczą na prowadzenie działalności konkurencyjnej przez członka zarządu spółki	172

5.2.5. Forma zgody na działalność konkurencyjną członków zarządu spółki	176
5.3. Prawo rady nadzorczej do reprezentacji spółki w umowach i sporach pomiędzy spółką a członkiem jej zarządu	177
5.3.1. Uzasadnienie wprowadzenia szczególnych zasad do reprezentacji spółki	179
5.3.2. Reprezentacja spółki przez radę nadzorczą przy zawieraniu umów przez spółkę z członkiem zarządu	180
5.3.3. Reprezentacja spółki przez radę nadzorczą przy zaistnieniu sporów między członkiem zarządu a spółką	183
5.3.4. Sposób reprezentacji rady nadzorczej w umowach i sporach między spółką a członkiem jej zarządu ...	185
5.3.5. Skutki naruszenia reguł reprezentacji spółki	199
Zakończenie	203
Bibliografia.....	205
Wykaz źródeł prawa	213
Wykaz orzecznictwa.....	215

WSTĘP

Współcześnie wymagania wobec samorządu terytorialnego mają tendencję wzrostową. Chodzi tu nie tylko o zakres zadań zleczanych mu do wykonania, ale także o oczekiwania co do jakości, organizacji i ceny świadczonych usług publicznych. Jednostki samorządu terytorialnego posiadają jednocześnie swobodę co do wyboru formy organizacyjnoprawnej realizacji zadań. Może nią być jednostka organizacyjna jednostki samorządu terytorialnego, ale również dopuszczalne jest, a w sferze realizacji niektórych rodzajów zadań wręcz wskazane, aby była to spółka prawa handlowego. Zgodnie bowiem z dyspozycją art. 9 ust. 1 u.g.k. jednostki samorządu terytorialnego mogą tworzyć spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółki akcyjne, a także mogą przystępować do takich spółek. Warto zauważyć, że spółki komunalne są jedną z popularniejszych form działalności gmin, których głównym celem jest zaspokojenie potrzeb wspólnoty samorządowej. Wykonywanie zadań z ich wykorzystaniem generuje konieczność podejmowania m.in. działań nadzorczych, kontrolnych. Objęta musi być nimi sfera realizacji konkretnych działań z punktu widzenia legalności, efektywności, gospodarności oraz jakości. Jednostka samorządu terytorialnego, wnosząc do spółki mienie, zobowiązana jest ustalić zasady prowadzenia nadzoru właścicielskiego. Jego podstawowym celem powinno być nie tylko zwiększenie efektywności zarządzania mieniem samorządowym, ale także sprawowanie pieczy nad mieniem, będącym przedmiotem własności, przy wykorzystaniu instrumentów cywilnoprawnych.

Niezależnie od tego w spółce sprawowany jest nadzór poprzez działalność rady nadzorczej spółki. Jest to bowiem organ spółki o „kompeten-

cjach *stricte* nadzorczych¹. Zdaniem A. Kidyby uregulowania Kodeksu spółek handlowych przewidujące – obok zarządu – radę nadzorczą stanowią wyraz przyjęcia systemu dualistycznego w spółce z o.o. Zakłada on istnienie w spółce zarówno organu o uprawnieniach wykonawczych, zarządzających (zarząd), jak i organu nadzorczego. Przeciwnieństwem tego systemu jest system monistyczny, który zakłada istnienie tylko jednego organu o uprawnieniach zarówno zarządzających, jak i nadzorczych, z tym że kompetencje te nie są wykonywane przez tych samych członków takiego organu².

W oparciu o przedstawione aspekty funkcjonowania spółek z udziałem jednostki samorządu terytorialnego stwierdzić należy, że sprawowanie nadzoru nad ich działalnością (w tym nadzoru korporacyjnego) pod względem normatywnym ma charakter interdyscyplinarny. Co do istoty zastosowanie mają przepisy Kodeksu spółek handlowych. Nie przewidują one odrębnych regulacji, które mają zastosowanie do spółek publicznych, uwzględniających specyfikę wykonywanych zadań publicznych przez spółkę. Nie oznacza to oczywiście, że ich nie ma. Uwzględnione są one na gruncie prawa publicznego w szeregu przepisów dotyczących sfery ustrojowej samorządu terytorialnego i w pragmatykach służbowych odnoszących się do pracowników samorządowych i innych osób, które wykonują zadania publiczne. Najistotniejszą w tej materii regulacją jest ustawa o gospodarce komunalnej. Jak wyraźnie bowiem wskazuje Sąd Najwyższy, zgodnie z art. 10a ust. 2 u.g.k. do rad nadzorczych w spółkach z udziałem jednostek samorządu terytorialnego stosuje się przepisy Kodeksu spółek handlowych z zastrzeżeniem przepisów ustawy o gospodarce komunalnej. Członek rady nadzorczej spółki komunalnej musi więc spełniać ogólne wymagania stawiane kandydatom do rad nadzorczych spółek kapitałowych, które określa Kodeks spółek handlowych. Ustawa o gospodarce komunalnej w sposób szczególny reguluje kwestie związane z radami nadzorczymi samorządowych spółek kapitałowych

¹ A. Kidyba, K. Kopaczyńska-Pieczniak, *Charakter rady nadzorczej jako organu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością* [w:] *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością*, red. A. Kidyba, LEX 2013, i podana tam literatura.

² A. Kidyba, K. Kopaczyńska-Pieczniak, *Charakter rady nadzorczej jako organu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością...*, i podana tam literatura.

dotyczące kadencji ich członków – art. 10a ust. 3 u.g.k., ich kwalifikacji – art. 10a ust. 4 u.g.k. i zakazów konkurencji – art. 10a ust. 5 u.g.k. Przepisy te, jako przepisy szczególne, nie powinny być wykładane rozszerzająco, także w ujęciu podmiotowym³. Tym samym, jak słusznie zauważa A.-M. Weber, przepisy dotyczące minimalnych wymagań dla członków organów spółki oraz sposobu ich wyłonienia wdrażają mechanizmy korporacyjne wzorowane na standardach wykonywania zarządzania i nadzoru stosowanych w spółkach publicznych postępujących zgodnie z regułami *corporate governance*⁴. Autorka stawia dalej idący postulat, że obok wskazanych mechanizmów *corporate governance* powinno się dążyć do upublicznienia spółek i tym samym do wymuszenia profesjonalnych zachowań rad nadzorczych i zarządów poprzez stosowanie standardów obowiązujących na rynku kapitałowym⁵.

Pole badawcze zostało zawężone do statusu i kompetencji rady nadzorczej w spółkach z udziałem jednostki samorządu terytorialnego. W niniejszej pracy podjęto próbę odpowiedzi na pytania:

- 1) Czy w ramach obowiązujących ram prawnych realizowane są postulaty *corporate governance*?
- 2) Czy zapewniona jest profesjonalizacja organów nadzorczych spółek z udziałem jednostek samorządu terytorialnego poprzez powoływanie do jej składu osób o odpowiednich kwalifikacjach?

Tak skonstruowane cele badawcze miały wpływ na merytoryczną strukturę pracy. Składa się ona ze Wstępu i pięciu rozdziałów. W rozdziale 1 podjęto problematykę statusu i składu rady nadzorczej w spółce z udziałem jednostki samorządu terytorialnego. Obligatoryjne powołanie organu nadzorczego w takiej spółce jest wymogiem szczególnym wobec obowiązujących wynikających tym zakresie przepisów Kodeksu spółek handlowych. Podjęto również inne kwestie, nierozzerwalnie związane z organizacją i funkcjonowaniem rady nadzorczej, np. jej skład ilościowy, kadencja i wygaśnięcie mandatu z powodu jej upływu. Celem komplet-

³ Wyrok SN z 17.09.2014 r., I CSK 625/13, LEX nr 1537548.

⁴ A.-M. Weber, *Nadzór właścicielski Skarbu Państwa w spółkach kapitałowych – postulaty de lege ferenda*, PPH 2011/8, s. 40, i podana tam literatura.

⁵ A.-M. Weber, *Nadzór właścicielski...*, s. 41, i podana tam literatura.

nego ujęcia kwestii związanych ze statusem rady nadzorczej poruszono również zagadnienie rezygnacji członka rady nadzorczej z pełnienia funkcji. Rozdział 2 poświęcony został oznaczeniu kompetencji, jakich oczekuje się od członka rady nadzorczej. Podlegają one odrębnemu określeniu na gruncie Kodeksu spółek handlowych i ustawy o gospodarce komunalnej. W szczególności zasługują na uwagę te wymagania, które odnoszą się do oczekiwań co do wiedzy merytorycznej członka rady nadzorczej, dzięki czemu ma zostać osiągnięty właściwy poziom profesjonalizacji działalności rady. W rozdziale 3 objęto zainteresowaniem normatywnie wyznaczone zakazy pełnienia funkcji członka rady nadzorczej. Owe zakazy poddane zostały analizie na gruncie regulacji ustrojowych samorządu terytorialnego oraz ustawy antykorupcyjnej. Co do istoty mają one na celu przeciwdziałanie powstawaniu sytuacji konfliktu interesów, która mogłaby wpłynąć na sposób i jakość wykonywania czynności związanych ze sprawowaniem nadzoru nad działalnością spółki. Inny charakter mają zakazy przewidziane w Kodeksie spółek handlowych, ponieważ odnoszą się one do struktury organizacyjnej spółki i mają wyeliminować wewnętrzne zależności. Problematyka rozdziału 4 koncentruje się natomiast na działalności nadzorczej rady. Analizie poddano sposób i formy wykonywania czynności nadzorczych, zasady korzystania z pomocy osób trzecich oraz zakaz wydawania wiążących poleceń zarządowi. Rozdział 5 – ze względu na swój zakres przedmiotowy – jest najobszerniejszy. Obejmuje formy wpływu rady nadzorczej na zarząd spółki, w szczególności zaś powoływanie i odwoływanie członków zarządu, wyrażanie zgody na działalność konkurencyjną członka zarządu oraz reprezentację spółki w umowach i sporach pomiędzy spółką a członkiem jej zarządu.

Podstawową metodą badawczą zastosowaną w pracy jest metoda prawnego dogmatycznego. Wiąże się ona z interpretacją, analizą i oceną aktualnego stanu normatywnego przepisów prawa z wykorzystaniem wiedzy logiczno-językowej. Uzupełniona ona została o wykorzystanie dorobku doktryny obejmującego zakres przedmiotowy pracy, a także orzecznictwa sądowego i administracyjnego. Dzięki temu uzyskano całościowy obraz analizowanego obszaru badawczego.

Praca uwzględnia stan prawny na 20.01.2020 r.

Rozdział 1

STATUS I SKŁAD RADY NADZORCZEJ W SPÓŁCE Z UDZIAŁEM JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

1.1. Obowiązek ustanowienia rady nadzorczej w spółce z udziałem jednostki samorządu terytorialnego

Kwestie związane z ustanowieniem rady nadzorczej w spółkach kapitałowych są odmiennie uregulowane dla spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i spółki akcyjnej.

Powołanie rady nadzorczej w spółce z o.o. poddane zostało regulacji art. 213 § 1 k.s.h. Jak wynika z jego treści, umowa spółki może ustanowić radę nadzorczą lub komisję rewizyjną albo oba te organy. Tym samym, zdaniem P. Kupisa, rada nadzorcza jest w spółce z o.o. zasadniczo organem ustanawianym fakultatywnie, który może zostać powołany w umowie spółki przez założycieli w zależności od ich swobodnego ustalenia. Dowolność wyboru dokonanej przez założycieli takiej spółki może więc polegać na powołaniu rady nadzorczej lub na rezygnacji z jej utworzenia. Co więcej, regulacje Kodeksu spółek handlowych przewidują również możliwość powołania innego organu nadzoru w tej spółce – komisji rewizyjnej, która może funkcjonować samodzielnie lub razem

z radą nadzorczą¹. Stanowisko to jest akceptowane także w doktrynie. „Umowa spółki może przewidywać radę nadzorczą jako wyłączny organ powołany do nadzoru nad działalnością spółki, albo może ustanawiać obok rady nadzorczej komisję rewizyjną (w spółce z o.o. formularzowej wzorzec umowy przewiduje tylko powołanie rady nadzorczej)”².

Opowiadając się za celowością takiego rozwiązania, A. Kidyba podnosi, że w spółce z o.o. wspólnikom przysługuje prawo indywidualnej kontroli (art. 212 k.s.h.), stąd rada nadzorcza jest organem w zasadzie fakultatywnym³. Na tej podstawie każdorazowy wspólnik takiej spółki, osobiście lub z upoważnioną przez siebie osobą, może w każdym czasie przeglądać księgi i dokumenty spółki, sporządzać bilans spółki dla swego użytku oraz żądać wyjaśnień od zarządu spółki (art. 212 § 1 k.s.h.)⁴. Poza tym ustanowienie rady nadzorczej nie wpływa automatycznie na zakres uprawnień kontrolnych wspólników⁵. Warto jednak mieć na względzie to, że – o czym stanowi art. 213 § 3 k.s.h. – w przypadku ustanowienia rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej umowa spółki może wyłączyć albo ograniczyć indywidualną kontrolę wspólników.

Fakultatywność ustanowienia rady nadzorczej spółki z o.o. na gruncie Kodeksu spółek handlowych zostaje wyłączona. Ma to miejsce wówczas, gdy kapitał zakładowy spółki z o.o. przewyższa 500 000 zł i jednocześnie wspólników jest więcej niż 25 (art. 213 § 2 k.s.h.). Wówczas ustanowienie rady nadzorczej w takiej spółce jest obligatoryjne. A. Kidyba uważa, że przyczyną ustanowienia w takiej sytuacji rady nadzorczej (lub komisji rewizyjnej) w umowie spółki jest przede wszystkim wola wspólników wprowadzenia modelu stałego, zinstytucjonalizowanego i pośredniego

¹ P. Kupis, *Nadzór w komunalnych spółkach handlowych – uwagi na tle ustawy o gospodarce komunalnej oraz kodeksu spółek handlowych*, ST 2013/6, s. 41.

² A. Kidyba, K. Kopaczyńska-Pieczniak, *Charakter rady nadzorczej jako organu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością...*, i podana tam literatura.

³ A. Kidyba, K. Kopaczyńska-Pieczniak, *Charakter rady nadzorczej jako organu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością...*, i podana tam literatura.

⁴ P. Kupis, *Nadzór w komunalnych...*, s. 41; M. Szydło, *Ustawa o gospodarce komunalnej. Komentarz*, LEX 2008, art. 10a.

⁵ A. Kidyba, K. Kopaczyńska-Pieczniak, *Charakter rady nadzorczej jako organu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością...*, i podana tam literatura; P. Kupis, *Nadzór w komunalnych...*, s. 41.

nadzoru, sprawowanego przez wyspecjalizowany organ. Koresponduje z tym często zamiar zniesienia w spółce kontroli bezpośredniej przez pozbawienie współników prawa indywidualnej kontroli. Natomiast ustawy wymóg powołania rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej wynika z założenia, że w spółce o tak wysokim kapitale zakładowym i o tak licznym składzie osobowym niewystarczająca może się okazać indywidualna kontrola przez współników, a tym samym prawa współników nie będą w należyty sposób chronione⁶.

W przepisach Kodeksu spółek handlowych odmiennie uregulowany został status rady nadzorczej w spółce akcyjnej. Otóż na gruncie art. 381 k.s.h. w spółce akcyjnej ustanawia się radę nadzorczą. Z konstrukcji przytoczonego przepisu wywieść zatem należy, że ustanowienie rady nadzorczej w spółce akcyjnej jest obligatoryjne.

Poza dyspozycją art. 213 § 2 k.s.h. regulacje stanowiące o obowiązku ustanowienia rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej mogą wynikać także z przepisów szczególnych. Przykładem regulacji zakładającej obligatoryjne powołanie rady nadzorczej w spółce jest ustawa o gospodarce komunalnej, a wspomniany obowiązek ma swoje umocowanie w art. 10a ust. 1 u.g.k. Jak wynika z jego treści: „W spółkach z udziałem jednostek samorządu terytorialnego działa rada nadzorcza”. Zgodzić się zatem trzeba z J. Golą, że w samorządowych spółkach z o.o. obowiązek ustanowienia rady nadzorczej jest powinnością szczególną, która wykracza poza to, co wynika w tej mierze z ogólnych przepisów Kodeksu spółek handlowych⁷. Stąd też art. 10a ust. 1 u.g.k. stanowi *lex specialis* wobec przepisu art. 213 k.s.h.⁸ Trzeba bowiem zauważyć, że co do istoty „obligatoryjność działania rady nadzorczej w samorządowych spółkach kapitałowych, przewidziana w art. 10a ust. 1 u.g.k., będzie w praktyce odnosiła się jedynie do spółek z o.o., gdyż obowiązek powołania rady

⁶ A. Kidyba, K. Kopaczyńska-Pieczniak, *Charakter rady nadzorczej jako organu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością...*, i podana tam literatura.

⁷ J. Gola, *Zapobieganie patologii korupcji w zarządzaniu spółkami Skarbu Państwa oraz spółkami samorządowymi – wybrane zagadnienia*, PPIA 2015/103, s. 222.

⁸ C. Banasiński, K. Jaroszyński, *Ustawa o gospodarce komunalnej. Komentarz*, LEX 2017, art. 10a; por. P. Kupis, *Nadzór w komunalnych...*, s. 41.

nadzorczej w spółkach akcyjnych wynika bezpośrednio z art. 381 k.s.h.⁹. Poza tym obowiązek ustanowienia rady nadzorczej w spółce z o.o. ma ten skutek, że istnieje możliwość wyłączenia (albo ograniczenia) w umowie spółki kontroli indywidualnej wspólników, o czym stanowi art. 213 § 3 k.s.h.¹⁰

Na uwagę zasługuje konstrukcja przedmiotowego obowiązku. Tylko okoliczność, że w danej spółce ma udział jednostka samorządu terytorialnego, powoduje konieczność powołania rady nadzorczej. Bez znaczenia jest zarówno wielkość zaangażowania kapitałowego jednostki samorządu terytorialnego, jak i liczba wspólników¹¹.

Uzasadniając wprowadzenie tak jednoznacznej co do dyspozycji regulacji, P. Kupis podnosi, że jej celem jest zapewnienie stałego i fachowego nadzoru nad działalnością spółek z udziałem jednostek samorządu terytorialnego, które z reguły dysponują znacznym majątkiem publicznym¹². Gdyby bowiem przyjąć analogiczne rozwiązania z Kodeksu spółek handlowych, to w przypadku spółek z o.o. (a taką formę organizacyjną mają najczęściej spółki z udziałem jednostek samorządu terytorialnego) rada nadzorcza powoływana by była tylko wówczas, gdy zostałyby spełnione przesłanki określone w art. 213 § 2 k.s.h. Rada nadzorcza powoływana byłaby zatem tylko w spółkach, w których kapitał zakładowy przewyższa kwotę 500 000 zł, a wspólników jest więcej niż 25. Dlatego też, co akcentowane jest w doktrynie, ustawodawca wprowadził obowiązek ustanowienia rady nadzorczej w spółce z o.o. z udziałem jednostek samorządu terytorialnego wprost w art. 10a ust. 1 u.g.k.¹³ Inaczej rzecz ujmując, w samorządowych spółkach z o.o. musi być obligatoryjnie po-

⁹ P. Kupis, *Nadzór w komunalnych...*, s. 40; por. M. Szydło, *Ustawa o gospodarce komunalnej...*, art. 10a.

¹⁰ C. Banasiński, K. Jaroszyński, *Ustawa o gospodarce komunalnej...*, art. 10a; por. P. Kupis, *Nadzór w komunalnych...*, s. 41; M. Szydło, *Ustawa o gospodarce komunalnej...*, art. 10a.

¹¹ M. Szydło, *Ustawa o gospodarce komunalnej...*, art. 10a; C. Banasiński, K. Jaroszyński, *Ustawa o gospodarce komunalnej...*, art. 10a; por. P. Kupis, *Nadzór w komunalnych...*, s. 41.

¹² P. Kupis, *Nadzór w komunalnych...*, s. 40.

¹³ C. Banasiński, K. Jaroszyński, *Ustawa o gospodarce komunalnej...*, art. 10a; por. P. Kupis, *Nadzór w komunalnych...*, s. 41.

wołana właśnie rada nadzorcza i nie jest w tym względzie wystarczające ustanowienie samej tylko komisji rewizyjnej (a więc inaczej, niż ma to miejsce w przypadku określonym w art. 213 § 2 k.s.h., gdzie dopuszczono w tym względzie alternatywę – rada nadzorcza lub komisja rewizyjna). Komisja rewizyjna może być wówczas rzecz jasna powołana, ale tylko i wyłącznie oprócz – obligatoryjnie w takich przypadkach ustanawianej – rady nadzorczej¹⁴. Oznacza to, że jeżeli dana spółka z o.o. od początku jest spółką samorządową (bo została utworzona przez jednostkę samorządu terytorialnego), to ustanowienie rady nadzorczej musi się dokonać w pierwotnej umowie spółki (nieustanowienie rady nadzorczej sprawi przy tym, że sąd rejestrowy będzie musiał odmówić wpisu takiej spółki do rejestru przedsiębiorców). Jeżeli natomiast dana spółka z o.o. pierwotnie była spółką prywatną i dopiero potem przystąpiła do niej jednostka samorządu terytorialnego, to gdyby w tej spółce nie działała jeszcze rada nadzorcza, powinna nastąpić zmiana w tym zakresie umowy spółki i obligatoryjne ustanowienie rady nadzorczej¹⁵.

Warto w tym miejscu podnieść, że przepis art. 10a ust. 1 u.g.k. znajduje także zastosowanie do spółek komandytowo-akcyjnych, ponieważ w myśl art. 142 § 1 k.s.h. obowiązek ustanowienia rady nadzorczej istnieje wyłącznie w sytuacji, gdy liczba akcjonariuszy przekracza 25 osób. W spółkach akcyjnych ustanowienie rady nadzorczej jest obowiązkowe także w świetle Kodeksu spółek handlowych (art. 381 k.s.h.). W odniesieniu do spółek akcyjnych przepis art. 10a ust. 1 u.g.k. nie wprowadza zatem żadnej nowej treści normatywnej¹⁶.

1.2. Minimalny skład rady nadzorczej spółki z udziałem jednostki samorządu terytorialnego

Regulacja art. 10a ust. 2 u.g.k. przewiduje odrębnych regulacji, innych niż zawarte w Kodeksie spółek handlowych, co do funkcjonowania rad nadzorczych w spółkach z udziałem jednostek samorządu

¹⁴ M. Szydło, *Ustawa o gospodarce komunalnej...*, art. 10a.

¹⁵ M. Szydło, *Ustawa o gospodarce komunalnej...*, art. 10a.

¹⁶ C. Banasiński, K. Jaroszyński, *Ustawa o gospodarce komunalnej...*, art. 10a.

Dorota Fleszer – doktor habilitowany nauk prawnych; pracownik Instytutu Nauk Prawnych Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu; urzędnik samorządowy; autorka kilkudziesięciu publikacji z zakresu prawa administracyjnego, w tym prawa samorządu terytorialnego, dostępu do informacji publicznej, ochrony danych osobowych, kontroli i audytu w jednostkach finansów publicznych oraz zarządzania publicznego.

Publikacja podejmuje zagadnienia związane ze sprawowaniem nadzoru korporacyjnego w spółkach z udziałem jednostek samorządu terytorialnego.

W opracowaniu omówiono m.in. problematykę:

- statusu i składu rady nadzorczej w spółce z udziałem jednostki samorządu terytorialnego,
- kompetencji członków rady nadzorczej,
- zakazu pełnienia funkcji członka rady nadzorczej w określonych sytuacjach,
- działalności rady nadzorczej,
- wpływu rady nadzorczej na zarząd spółki, szczególnie na powoływanie i odwoływanie członków zarządu.

Autorka uwzględniła nie tylko regulacje prawne dotyczące organizacji i funkcjonowania spółek handlowych na gruncie Kodeksu spółek handlowych, lecz także prawa administracyjnego. Ponadto wyjaśniła kwestię ograniczeń wobec osób pretendujących do wykonywania funkcji członka rady nadzorczej spółki komunalnej określonych w wielu regulacjach dotyczących sfery ustrojowej samorządu terytorialnego i w pragmatykach służbowych odnoszących się do pracowników samorządowych i innych osób, które wykonują zadania publiczne. Znajomość ograniczeń wobec osób wykonujących funkcje członków organu nadzorczego spółki jest niezbędna przede wszystkim dla prawidłowego ukonstytuowania się tego organu w spółce komunalnej.

Książka zainteresuje: sędziów, adwokatów, radców prawnych, pracowników administracji.

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45
ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL
WWW.PROFINFO.PL

CENA 129 ZŁ (W TYM 5% VAT)